

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Wilhelminakanaal Tilburg

10 oktober 2000

commissie voor de milieueffectrapportage

de Minister van Verkeer en Waterstaat
Postbus 20904
2500 EX DEN HAAG

uw kenmerk
DGG/00/002473
DGG/00/004989

onderwerp
Toetsingsadvies MER Wilhelminakanaal
Tilburg

uw brief
27 april 2000
26 juli 2000

doorkiesnummer
(030) 234 76 55

ons kenmerk
902-103/Ke/ab

Utrecht,
10 oktober 2000

Geachte Minister,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over het Wilhelminakanaal Tilburg. Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag het (ontwerp)besluit en de evaluatiedocumenten krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

dr. ir. J.J.T.M. Geerards,
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Wilhelminakanaal Tilburg

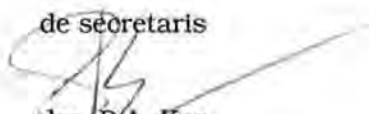
Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Wilhelminakanaal Tilburg

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het
milieueffectrapport over het Wilhelminakanaal Tilburg,

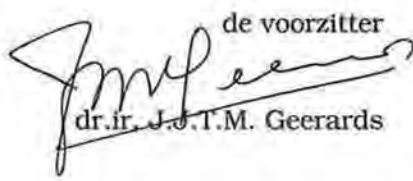
uitgebracht aan de Minister van Verkeer en Waterstaat door de Commissie voor
de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.
Wilhelminakanaal Tilburg,

de secretaris

drs. P.A. Kee

de voorzitter

dr. ir. J.J.T.M. Geerards

Utrecht, 10 oktober 2000

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. OORDEEL OVER HET MER EN DE AANVULLING.....	3
2.1 Algemeen	3
2.2 Toelichting op het oordeel.....	3
3. AANBEVELINGEN VOOR DE BESLUITVORMING.....	4
3.1 Hydrologie	4
3.2 Situering van de langs- of insteekhaven.....	5
3.3 Economische effectanalyse	7
3.4 Ecologische dwarsverbindingen	7
3.5 Effectvergelijking.....	7

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 27 april 2000 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
- 1A. Brief van het bevoegd gezag d.d. 26 juli 2000, met uitstel van de advies-termijn.
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 88 d.d. 8 mei 2000
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen
5. Toelichting van het bevoegd gezag d.d. 8 september 2000 op het onderzoek naar de geohydrologische effecten van de aanpassing van het Wilhelmina-kanaal.

1. INLEIDING

Rijkswaterstaat directie Noord-Brabant heeft in opdracht van de Minister van Verkeer en Waterstaat een milieueffectrapport (MER) opgesteld voor de besluitvorming over de vraag of het Wilhelminakanaal in Tilburg verruimd moet worden tot klasse IV krap profiel.

Bij brief van 27 april 2000¹ heeft de Minister van Verkeer en Waterstaat (bevoegd gezag) de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde MER. Het MER is op 9 mei 2000 ter inzage gelegd². Tijdens de toetsing heeft op 6 juli 2000 een gesprek plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat en de Commissie. In dit gesprek heeft de Commissie kenbaar gemaakt dat in het MER essentiële informatie ontbrak over de hydrologische effecten van de kanaalverruiming. Naar aanleiding van dit gesprek heeft de Commissie de Minister verzocht om de toetsing op te schorten en Rijkswaterstaat in de gelegenheid te stellen aanvullende hydrologische berekeningen te laten uitvoeren. Op 8 september heeft de Commissie het rapport Aanvullende modelberekeningen ten behoeve van het MER Wilhelminakanaal te Tilburg ontvangen. Bij brief van 26 juli 2000 heeft de Minister de Commissie gevraagd haar advies uiterlijk één maand na ontvangst van de aanvullende informatie met betrekking tot de hydrologie uit te brengen.

Dit toetsingsadvies bevat het oordeel van de Commissie over het MER inclusief de aanvullende hydrologische berekeningen. Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel informatie bevat over:

- een essentiële tekortkoming in het MER, waarvoor de Commissie adviseert een aanvulling op het MER op te stellen alvorens de besluitvorming doorgang kan vinden;
- informatie bevat over de inhoud van het MER die van belang is voor de besluitvorming en waarover zij een aanbeveling doet in het advies.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm heeft de Commissie het MER getoetst:

- aan de richtlijnen voor het MER⁵, zoals vastgesteld op 26 januari 1998;
- op eventuele onjuistheden⁶;

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁴ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

⁵ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁶ Wm, artikel 7.23, lid 2.

- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁷.

Tijdens de toetsing van een MER inventariseert de Commissie eerst of het MER is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke vereisten en de richtlijnen. Tevens gaat zij na of het MER onjuistheden bevat. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Bij deze beoordeling staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming over de voorgenomen activiteit. Indien de Commissie van mening is dat dit niet het geval dan is er sprake van een *essentiële tekortkoming*. De Commissie adviseert het bevoegd gezag in dergelijke gevallen om het MER door de initiatiefnemer te laten aanvullen. Overige niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden alleen in het toetsingsadvies opgenomen, als hiervoor zinvolle aanbevelingen voor het bevoegde gezag kunnen worden geformuleerd. De Commissie beperkt zich in haar toetsingsadviezen tot de hoofdlijnen en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

⁷ Wm, artikel 7.10

2. OORDEEL OVER HET MER EN DE AANVULLING

2.1 Algemeen

De Commissie is van oordeel dat de essentiële informatie in het MER, de aanvulling geohydrologische effecten⁸ en de daarbijbehorende aanbiedingsbrief⁹, aanwezig is.

2.2 Toelichting op het oordeel

In het achtergrondrapport MER Wilhelminakanaal te Tilburg: "Geohydrologische effecten zijn de geohydrologische effecten van de verschillende alternatieven met behulp van het Nationaal Grondwatermodel (NAGROM) gekwantificeerd. Tijdens de toetsing heeft de Commissie aangegeven dat de weerstanden¹⁰ waarmee in dit model is gerekend onvoldoende rekening houden met de variatie in waarden die in werkelijkheid kan optreden. De Commissie heeft aangegeven dat dit een essentiële tekortkoming in de informatie betrof en heeft de Minister geadviseerd om Rijkswaterstaat aanvullende geohydrologische berekeningen te laten verrichten. Op 8 september 2000 heeft de Commissie het rapport "Aanvullende modelberekeningen ten behoeve van het MER Wilhelminakanaal te Tilburg", inclusief een aanbiedingsbrief van Rijkswaterstaat, ontvangen. Uit de aanvullende geohydrologische berekeningen blijkt dat bij toepassing van een meer realistische ondergrens van de gegeven bandbreedte van weerstanden ($c = 10 \dots 0,1$ dagen) de geohydrologische effecten significant groter zijn dan in het MER is aangegeven. In de aanbiedingsbrief die door Rijkswaterstaat bij de aanvullende berekeningen is gevoegd, is een aantal maatregelen aangegeven waarmee de hydrologische effecten kunnen worden beperkt, inclusief een schatting van de kosten.

De Commissie is van mening dat met de aanvulling op het MER de gevraagde essentiële informatie voor de besluitvorming beschikbaar is gekomen. In hoofdstuk 3 maakt de Commissie nog wel enkele opmerkingen over de hydrologische aspecten van de verruiming met aanbevelingen voor de verdere plan- en besluitvorming.

⁸ MER Wilhelminakanaal Tilburg "Geohydrologische effecten van aanpassing van het Wilhelminakanaal, Tauw 36944.96-R2/B, d.d. 17 december 1998.

⁹ Zie bijlage 5

¹⁰ Het gaat hier om de weerstand die een bepaalde laag biedt tegen een verticale waterstroming (c-waarde).

3.

AANBEVELINGEN VOOR DE BESLUITVORMING

In dit hoofdstuk geeft de Commissie aanbevelingen die van belang kunnen zijn voor de kwaliteit van de verdere plan- en/ of besluitvorming. De opmerkingen doen niets af aan het in hoofdstuk 2 gegeven positieve oordeel.

3.1

Hydrologie

Risico van opbarsten kanaalbodem

In het MER en de aanvulling hierop wordt aangegeven dat er in het Wilhelminakanaal ondanks het deels afgraven van de kanaalbodem een slechtdoorlatende laag aanwezig zal blijven. De Commissie is echter van mening dat er een reële kans bestaat dat als gevolg van de kanaalverruiming de slechtdoorlatende laag toch geheel doorgraven wordt. Ook als dit niet het geval is, en er sprake is van gedeeltelijk afgraven van de slechtdoorlatende laag, bestaat in geval van een drainerende werking van het kanaal, bij min of meer gelijkblijvende drukverschillen, een toename van het risico op opbarsten van de kanaalbodem. Ten gevolge van dit 'opbarsten' kunnen gaten ontstaan in de slechtdoorlatende laag waardoor de hydrologische effecten op de omgeving zullen toenemen.

Vernatting en verdroging

In de aanbestedingsbrief bij de aanvulling op het MER wordt aangegeven dat uit onderzoek gebaseerd op feitelijke situaties, is gebleken dat de infiltratieweerstand een factor 10 hoger is dan de drainageweerstand; ditzelfde geldt volgens Rijkswaterstaat ook voor het Wilhelminakanaal. De Commissie constateert dat deze stelling niet wordt onderbouwd.

In het algemeen mag worden aangenomen dat bij infiltratie naar het grondwater eerder dichtslibbing van de kanaalbodem zal plaatsvinden dan bij drainage naar het oppervlaktewater. In het onderhavige geval, waarbij sprake is van lokaal grofzandige en grindige afzettingen, zal dit echter de nodige tijd vergen.

Over het met het NAGROM model berekende waterverlies vanuit het kanaal wordt in het MER opgemerkt, dat het blijkbaar lekkende rioleringsstelsel deze grondwaterstandstijging kan afvoeren. De Commissie is met het Waterschap De Dommel van mening dat afvoer van kwelwater via een lekkend rioolstelsel geen acceptabele oplossing kan zijn voor het geconstateerde vernattingsprobleem. Dit afgezien van de vraag of het stelsel, uitgaande van de aanmerkelijk grotere hoeveelheid vernatting die volgens de aanvullende hydrologische berekeningen zal optreden, voldoende capaciteit heeft om dit water ook daadwerkelijk af te voeren.

Bij het meest milieuvriendelijke alternatief wordt in het MER voorgesteld verdrogingseffecten in de Reeshof tegen te gaan door het inlaten van gebiedsvreemd water uit het bovenstroomse deel van het Wilhelminakanaal¹¹.

¹¹ Zie ook inspraakreactie nr. 17 waarin door het Waterschap De Dommel wordt aangegeven dat de waterkwaliteit van het Wilhelminakanaal minder goed is van kwaliteit dan de kwaliteit van het

De Commissie merkt op dat verdroging als volgt is gedefinieerd: *“Een gebied wordt als verdroogd aangemerkt, indien het een natuurfunctie heeft en de grondwaterstand ter plaatse onvoldoende hoog, dan wel de kwel onvoldoende sterk is om de grondwaterafhankelijke ecologische waarden waarop de natuurfunctie is toegekend, te garanderen. Een gebied wordt ook als verdroogd beschouwd als ter compensatie van een te lage grondwaterstand water gebiedsvreemd water van onvoldoende kwaliteit wordt aangevoerd.”* Op grond van deze definitie is het naar de mening van de Commissie niet mogelijk om door aanvoer van oppervlaktewater vanuit het Wilhelminakanaal verdroging tegen te gaan.

Conclusies

De Commissie is van mening dat:

- er bij verruiming van Wilhelminakanaal een reële kans bestaat dat de hydrologische effecten groter zullen zijn dan in de aanbiedingsbrief bij de aanvulling op het MER door Rijkswaterstaat is aangegeven.
- alleen op basis van aanvullend onderzoek van de kanaalbodem informatie beschikbaar kan komen over de werkelijke omvang van de hydrologische effecten van een eventuele verruiming van het Wilhelminakanaal. De Commissie is van mening dat dit onderzoek bij voorkeur voorafgaand aan de Standpuntbepaling verricht zou moeten worden.
- om de nadelige effecten op flora en fauna van een eventuele verruiming van het Wilhelminakanaal tot een acceptabel niveau terug te brengen aanvullende hydrologische isolatie van het kanaal waarschijnlijk noodzakelijk is;
- verdrogingseffecten, in tegenstelling tot hetgeen de initiatiefnemer heeft aangegeven, per definitie niet kunnen worden voorkomen door het inlaten van gebiedsvreemd water.
- vernattingseffecten in tegenstelling tot hetgeen de initiatiefnemer heeft aangegeven, niet kunnen worden voorkomen door afvoer van overtollig water naar het rioolstelsel.
- De Commissie spreekt haar zorg uit over de hydrologische aspecten van een eventuele verruiming van het Wilhelminakanaal. Zij adviseert de Minister bovengenoemde punten bij de verdere plan- en besluitvorming te betrekken.

3.2 Situering van de langs- of insteekhaven

Ongeveer gelijktijdig met de toetsing van het MER voor het Wilhelminakanaal is door de gemeente Tilburg een m.e.r. gestart voor het bedrijventerrein Vossenbergh West II. De Commissie constateert dat ten aanzien van de situering en uitvoering van de haven tussen Rijkswaterstaat enerzijds en de gemeente Tilburg en de provincie Noord-Brabant anderzijds belangrijke verschillen van inzicht bestaan.

In het MER Wilheminkanaal, de startnotitie Vossenbergh-West II van de gemeente Tilburg en de inspraakreacties en adviezen over deze procedures en toelichting van de gemeente Tilburg en Rijkswaterstaat heeft de Commissie de volgende informatie aangetroffen:

(kwel)water in de Reeshof. Waterinlaat van uit het Wilhelminakanaal wordt door het Waterschap zonder aanvullende maatregelen niet acceptabel geacht.

- In het MER Wilhelminakanaal zijn twee havenvarianten opgenomen: een langshaven ten westen van de noordwesttangent en een diepe insteekhaven op Vossenbergh II.
- De provincie Noord-Brabant en de gemeente Tilburg geven in een reactie op het MER Wilhelminakanaal aan dat een situering van de langshaven ten westen van de noordwesttangent niet wenselijk is vanwege de planologische status van dit gebied en de aldaar aanwezige natuur- en landschapswaarden.
- Uit het MER en de achtergrondstudie "biotisch milieu" blijkt dat indien wordt gekozen voor de langshavenvariant, ten westen van de noordwesttangent, maximaal 70 hectare met verspreide natuurwaarden verloren gaat. Tevens wordt aangegeven dat in dit gebied Rode Lijst-soorten voorkomen.
- In de startnotitie milieueffectrapportage Vossenbergh West II (mei 2000) wordt aangegeven dat de gemeente Tilburg aan de hand van aanvullend geluidsonderzoek heeft geconstateerd dat het verplaatsen van bulkbedrijven naar Vossenbergh II geluidstechnisch niet mogelijk is. Er is weinig 'geluidruimte' over en het toepassen van geluidswerende maatregelen zou hieraan weinig kunnen veranderen. Tevens is door de gemeente Tilburg in het kader van de advisering door de Commissie over Vossenbergh West II aangegeven dat verplaatsing van bedrijven met bulkgoederen naar Vossenbergh West II geen optie is aangezien bedrijven met bulkgoederen veel hebben geïnvesteerd in hun huidige bedrijfsomgeving. Gezien de stabiele levensfase waarin deze bedrijven zich bevinden, bestaat er volgens de gemeente Tilburg weinig behoefte aan uitbreiding (elders). De gemeente Tilburg en de Provincie Noord-Brabant zijn derhalve van mening dat een diepe insteekhaven niet zinvol is en gaan daarom uit van een langshaven ten oosten van de noordwesttangent of een korte insteekhaven op Vossenbergh West¹².
- Rijkswaterstaat geeft in een reactie op de startnotitie aan dat door het standpunt van de gemeente Tilburg ten aanzien van de diepe insteekhaven kansen dreigen te worden gemist voor extra vervoer over water van bulk. Een nieuwe haven zou naar de mening van Rijkswaterstaat moeten kunnen voldoen aan de toekomstige vervoersbehoefte van bulk, bijvoorbeeld afkomstig van nieuwe bedrijven en bedrijven die zich verplaatsen in geval de verbreding van het kanaal door Tilburg niet doorgaat.
- Uit de startnotitie Vossenbergh West II blijkt dat de langshaven ten westen van de noordwesttangent in het kader van de plan- en besluitvorming rond Vossenbergh West II, om bovengenoemde redenen, niet wordt meegenomen. Wel wordt een langshaven ten oosten van de noordwesttangent onderzocht. Deze variant is echter niet opgenomen in het MER Wilhelminakanaal.
- De Commissie constateert dat de besluitvorming over de verruiming van het Wilhelminakanaal sterk samenhangt met de plan- en besluitvorming over het Bedrijventerrein Vossenbergh West II. De Commissie adviseert de Minister daarom pas een definitief standpunt in te nemen over de verbreding van het Wilhelminakanaal nadat de milieueffectrapportage voor Vossenbergh West II is afgerond.

¹² Zie bijlage 4, de inspraakreacties van gemeente Tilburg en provincie Noord Brabant.

3.3 Economische effectanalyse

In het MER, en de nota's die hieraan ten grondslag liggen, is veel informatie opgenomen over de economische aspecten van het project. Bij de toetsing van de informatie over de economische aspecten zijn door de Commissie géén essentiële tekortkomingen geconstateerd.

Wel heeft de Commissie bij de toetsing van de economische effectanalyses een drietal dubbeltellingen geconstateerd. Deze dubbeltellingen betreffen:

- de effecten van de alternatieven op de werkgelegenheid én effecten op het aantal bedrijven;
- de effecten van de alternatieven op de betrouwbaarheid, de vermeden vrachtritten én de modal shift van weg naar water;
- de effecten van de alternatieven op de transportkosten én de effecten op de goederenstromen.

Verder merkt de Commissie ter nuancering van de uitkomsten van de economische effectanalyse op dat hoewel er qua indirecte economische effecten (werkgelegenheid en bedrijvigheid) op lokaal schaalniveau sprake zal zijn van (geringe) generatieve effecten, er op regionaal niveau uitsluitend sprake zal zijn van distributieve effecten. Op nationaal schaalniveau zullen géén indirecte economische effecten kunnen worden waargenomen.

- De Commissie adviseert bovengenoemde opmerkingen te betrekken bij de verdere besluitvorming.

3.4 Ecologische dwarsverbindingen

In het studiegebied liggen diverse gebieden met bijzondere actuele en potentiële ecologische waarden. Het Wilhelminakanaal vormt in dit netwerk van gebieden een belangrijke barrière.

- De Commissie geeft de Minister in overweging om met de gemeente Tilburg, de provincie Noord-Brabant en overige belanghebbenden na te gaan in hoeverre het mogelijk is om de barrièrewerking van het kanaal door de realisatie van ecologische dwarsverbindingen op te heffen of te verminderen.

3.5 Effectvergelijking

In het MER is op pagina 149 een tabel opgenomen met een kwalitatieve vergelijking van de effecten van de verschillende alternatieven¹³. De Commissie constateert dat als gevolg van het omzetten van kwantitatieve scores in kwalitatieve scores veel informatieverlies is opgetreden.

- De Commissie adviseert bij de bepaling van het Standpunt ook de kwantitatieve informatie uit de verspreid in het rapport opgenomen tabellen te betrekken.

¹³ Met uitzondering van de totale kosten.

BIJLAGEN

Bij het Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Wilhelminakanaal Tilburg

(bijlagen 1 t/m 5)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 27 april 2000 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Directoraat-Generaal Goederenvervoer

Directie Vervoersectoren

Aan
de Voorzitter van de Commissie voor de
Milieu-effectrapportage
t.a.v. ir P. Van Duursen
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Ingekomen :	08 MEI 2000
Nummer :	
Dossier :	902-43 t/m 62
Kopie naar :	K/S/P/B/R

Contactpersoon
Houtman
Datum
27 april 2000
Ons kenmerk
DGG/00/002473
Onderwerp
projectnota/MER Wilhelminakanaal Tilburg

Doorkiesnummer
070-3511671
Bijlage(n)
div.
Uw kenmerk
-

Geacht heer van Duursen,

Bijgaande projectnota/MER behandelt de problematiek van het Wilhelminakanaal in Tilburg en geeft oplossingsrichtingen aan. De nota doorloopt de m.e.r.-procedure en zal in dat kader ter inzage worden gelegd van 9 mei tot en met 3 juli 2000. De studie wordt gelijktijdig aan het Overlegorgaan Verkeersinfrastructuur (OVI) aangeboden.

Overeenkomstig de Wet Milieubeheer verzoek ik u mij uw advies binnen vijf weken na het einde van de terinzagelegging te doen toekomen.

Ter kennisname vermeld ik dat op 16 mei a.s. een voorlichtingsbijeenkomst wordt georganiseerd en op 6 juni a.s. een openbare hoorzitting. Deelnemers aan de hoorzitting dienen zich uiterlijk 2 juni op te geven bij het Inspraakpunt Verkeer en Waterstaat (tel. 070-3618778). Beide bijeenkomsten vinden plaats in 'De Postelse Hoeve', Dr. Deelenlaan 10 in Tilburg, aanvang 19.30 uur.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,
namens deze,
DE DIRECTEUR-GENERAAL GOEDERENVERVOER,
namens deze,
DE WND. DIRECTEUR VERVOERSECTOREN,

ir R.J. van Dijk

Afdeling Binnenvaart
Postbus 20904, 2500 EX DEN HAAG
Artillerie, Nieuwe Uilleg 1, 2514 BP Den Haag

Telefoon (070) 351 6171
Telefax 070-3511694
E-mail hugo.houtman@dgg.minvenw.nl

Bereikbaar vanaf CS met tramlijnen 1, 3 of 16 en buslijn 18. Vanaf HS met tramlijnen 5 of 12 (lijn 12 vanaf CS als lijn 16) en buslijn 18.

BIJLAGE 1A.

Brief van het bevoegd gezag d.d. 26 juli 2000 met uitstel van de adviestertermijn.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Directoraat-Generaal Goederenvervoer

Directie Vervoersectoren

Aan
Voorzitter van de commissie voor de
milieu-effectrapportage
Ir. N.G. Ketting
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	31 JULI 2000
nummer :	
dossier :	902-83
kopie naar :	Ketting, Buisson, Buisson

Contactpersoon
drs R.W. Huyser/ir R.J. Dijkstra
Datum
26 juli 2000
Ons kenmerk
DGG/00/004989
Onderwerp
Projectnota/MER Wilhelminakanaal Tilburg

Doorkiesnummer
+31.(0)70.351.1663
Bijlage(n)
-
Uw kenmerk
-

Geachte heer Ketting,

Bij brief nr. DGG/00/002473 van 27 april 2000 heb ik u verzocht uiterlijk vijf weken na 3 juli 2000 advies uit te brengen inzake de Projectnota/MER Wilhelminakanaal Tilburg. In een gesprek met Rijkswaterstaat directie Noord-Brabant heeft uw commissie MER aangegeven graag aanvullende informatie te willen ontvangen met betrekking tot de hydrologie van bovengenoemd project. Deze aanvullende informatie is van belang bij voor het opstellen van het advies van de commissie MER. Rijkswaterstaat directie Noord-Brabant denkt de gevraagde informatie op korte termijn aan te kunnen leveren.

Ik verzoek u uw advies inzake de Projectnota/MER Wilhelminakanaal Tilburg uit te stellen tot uiterlijk een maand na ontvangst van de aanvullende informatie met betrekking tot de hydrologie.

Met vriendelijke groet,

DE DIRECTEUR-GENERAAL GOEDERENVERVOER,
voor deze,
DE WND DIRECTEUR VERVOERSECTOREN.

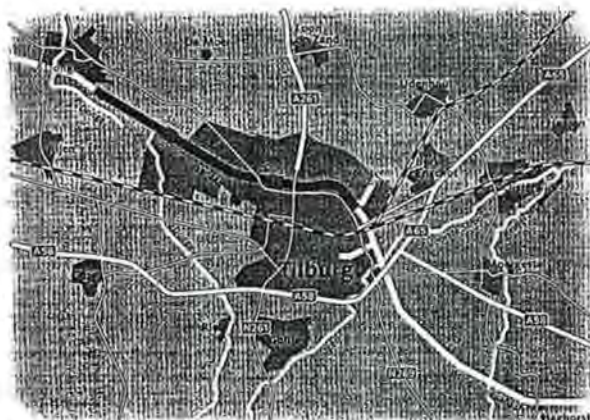
Mw T. Zwartepoorte

Postbus 20904, 2500 EX DEN HAAG
Artillerie, Nieuwe Uitleg 1, 2514 BP Den Haag

Telefoon (070) 351 6171
Telefax +31.(0)70.351.1694
E-mail rob.huyser@dgg.minvenw.nl

**Kennisgeving van de ter inzagelegging van het Milieueffectrapport
in Staatscourant nr. 88 d.d. 8 mei 2000.**

Inspraak Projectnota/MER Wilhelminakanaal Tilburg

Gedurende de periode 9 mei tot en met 3 juni 2000 ligt de Projectnota Willeminskanaal/Taiburg, met daarin opgenomen een milieueffectrapport (MER), ter inzage. De projectnota/MER doorkoopt een inspraakprocedure overeenkomstig de Wet milieubeheer. Op grond daarvan kunt u tot en met 3 juni 2000 uw mening over dit document kenbaar maken.

Ten slotte besteedt de projectinola/MER aandacht aan mitigerende en compenserende maatregelen om de (mogelijke) negatieve effecten van de alternatieven op de omgeving te beperken.

^F Het Wilhelmijnkanaal in Tilburg

Het **Widhenaakanaal** in Tilburg wordt gebruikt voor het bulk-goederen- en containervervoer, het Tilburg als plaats van bestemming is geselecteerd. De huidige afleveringen zijn het kanaal langs de Groep en de hoges, beter te gebruiken is toe. Het kanaal is daarom de snel te openen, de gemeenteraad en verandering van het **Widhenaakanaal** in de gemeenteraad Tilburg kunnen ook grote schepen (klasse IV) Tilburg bereiken. Hierdoor kunnen kisten worden beladen om meer goederen- vervoer over land te realiseren. Ook de bereikbaarheid van de Tilburger bedrijven die reeds gebruik maken van het **Widhenaakanaal**, wordt hierdoor verbeterd. In opdracht van de minister van Verkeer en Waterstaat heeft Rijksuniversiteit, Dienst Noord-Brabant, de problemen en mogelijke oplossingen onderzocht.

^e De Projectnota/MER Wilhelminakanaal Tilburg

De resultaten van het onderzoek zijn beschreven in de Projectnotitie MER Wilhelminastraat/Tilburg. Hierin worden oplossingen aangeboden die de grensopties van vooroor- en water in Tilburg kunnen realiseren. De oplossingen gebieden betrekking op water en bodem. Het onderzoek in Tilburg die gebieden (gaant maar van vooroor- en water. In de oplossingen (of alternatieven) waarde de lengte van het traject dat wordt verandert. Naast een beschrijving van de alternatieven vindt in de projectnotitie MER een vergelijking plaats van de effecten van de alternatieven op onder andere economie, natuurgebied, natuur en landschap en woon- en leefmilieu. Aanbevolen investeringen in vaarwegen over het algemeen past op de lange termijn rendabel zijn: kosten ook de langtermijneffecten aan bod

Waar kunt u de projectnota/MER inzien?

De Projectnota/AER Wilhelminakanaal Tilburg kunt u van 9 mei tot en met 3 juli 2000 gedurende de reguliere openingstijden inzien op de volgende locaties:

- de gemeenschappen van Dongen, Gize en Rijen (en Rijen), Loon op Zand (in Kaubhuusweg) en Tijkerveld;
- de dorpskanten van de gemeente Tijkerveld;
- de vertellingen van de opeerbare bloedschikken in Dongen, Gize, Loon op Zand, Rijen en Tijkerveld;
- het provinciehuis van Noord-Brabant in 's-Hertogenbosch;
- de bibliotheek van het kantoor van Rijkswaterstaat, district Noord-Brabant (Blaauw Oranje, Zuidwal 58) in 's-Hertogenbosch;
- de bibliotheek van het Hoofdkantoor van de Waterstaat van Rijkswaterstaat te Den Haag;
- de bibliotheek van de bibliotheek van Vrijheid en Waterstaat en de bibliotheek van het ministerie van Volksvoorlichting, Ruiselrijke Ouderling en Alkmaarhuizen, beide in Den Haag.

De Projectnota/MER Willemina kanaal Tielburg blijft na 3 juli 2000 voor inzage beschikbaar in het kantoor van Rijkswaterstaat, directie Noord-IJsbant. Daar kunt u tevens kennis nemen van de aan de projectnota/MER ten grondslag liggende werkdossiers.

F Voorlichtingsblijfskomst

Om u zo goed mogelijk te informeren over de inhoud van de projectnota/NER organiseert Rijkswaterstaat, directie Noord-Nirabani, een voorlichtingsbijeenkomst. De zaal is geopend vanaf 19.00 uur. Om 19.30 uur vindt een centrale presentatie plaats met aansluitend een informatiemarkt waar u vragen kunt stellen aan deskundigen.

De voorlichtingsbijeenkomst vindt plaats op:

dinsdag 16 mei 2000
In De Postale Hoeve
Dc Doelenlaan 10 in Tilburg

F Hoe kunt u inspreken?

De minister van Verkeer en Waterstaat nodigt u uit schriftelijk dan wel mondeling op de projectnota/MER te reageren. Naast uw mening over de inhoud van de projectnota/MER kunt u een voorstel uitbrengen voor één van de alternatieven.

Uw schriftelijke reactie dient u uiterlijk 3 juli 2000 te sturen naar:

Inspiraakpunt Verkeer en Waterstaat
Wilhelminakanal Tilburg
Kneufeldijk 6
2514 EN Den Haag

Indien u dat wilt, kunt u verzoeken om vertrouwelijke
behandeling van uw persoonlijke gegevens.

Uw mondelinge reactie kunt u kenbaar maken tijdens een openbare hoorzitting, die plaatsvindt op:

dinsdag 6 juni 2000
in De Postrijsche Hoave
Dr. Deelenlaan 16 in Tilburg

De hoorzitting begint om 19.30 uur (zaal open om 19.00 uur). Indien u van deze inspraakmogelijkheid gebruik wilt maken, wordt u verzocht dit uiterlijk 2 juni 2003 aan het inspraakpunt Verkeer en Waterstaat kenbaar te maken. Het inspraakpunt is bereikbaar via: belangengroenwoud@wv.vws.nl (070) 361 87 78.

* Wat gebeurt er met uw reactie?

Het Inspanningspunt bundelt alle reacties en stuurt deze onder andere naar de minister van Verkeer en Waterstaat en de Commissie voor de milieueffectrapportage. Deze commissie adviseert de minister over het MER. Mede op basis van dit advies en de inspanningsreacties neemt de minister van Verkeer en Waterstaat een besluit over de verruiming van het WVV-minikanaal.

Zo spoedig mogelijk na afloop van de inspraaktermijn kunt u de door het Inspraakpunt Verkeer en Waterstaat ontvangen reacties afnemen het verslag van de hoorzitting kistien op de locatie, waar momenteel de projectnota/NER ter inzage ligt.

Nadere informatie

Met het oog op de Inspraakprocedure is van de Projectnota/MER-
Wettelijkakkoord Tilburg een samenvatting gemaakt. Deze samen-
vatting is gratis verkrijgbaar tijdens de voorlichtingsbijeenkomst en
op de adressen waar de Projectnota/MER ter inzage ligt.

De samenvatting van de projectnota/MER kan ook worden aangevraagd bij Rijkswaterstaat, directie Noord-Brabant. U kunt hier bovendien terecht voor het verkrijgen van nadere informatie over de inhoud van de projectnota/MER en voor het aanvragen van een exemplaar van de projectnota/MER (kosten / 25,- per stuk). Hierbij kunt u contact opnemen met Patty Manders, telefoon (073) 681 76 01.

Voor aanwijzingen over de inspraakprocedure kunt u zich wenden tot het inspraakpunt Verkeer en Waterstaat, telefoon 070 361 87 78.

Inspraakpunt
Verkeer en Waterstaat

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Rijkswaterstaat, Directie Noord-Brabant

Bevoegd gezag: De Minister van Verkeer en Waterstaat

Besluit: vaststelling van een plan tot verruiming van de vaarweg

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: Het project is m.e.r.-plichtig op grond van het Europees recht.

Activiteit: het (gedeeltelijk) verbreden en verdiepen van het Wilhelminakanaal in Tilburg tot klasse IV-vaarweg, krap profiel waardoor de doorvaart mogelijk wordt van schepen met een laadvermogen van meer dan 1350 ton.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 1 september 1997

richtlijnenadvies uitgebracht: 3 november 1997

richtlijnen vastgesteld: 26 januari 1998

kennisgeving MER: 8 mei 2000

toetsingsadvies uitgebracht: 10 oktober 2000

Bijzonderheden: Tijdens de toetsing heeft de Commissie aangegeven dat in de hydrologische berekeningen die ten behoeve van de m.e.r. zijn uitgevoerd onvoldoende rekening is gehouden met de natuurlijke variaties in dikte en waterdoorlatendheid van de kanaalbodem. De Commissie heeft aangegeven dat dit een essentiële tekortkoming in de informatie betrof en heeft de Minister geadviseerd om Rijkswaterstaat aanvullende geohydrologische berekeningen te laten verrichten. Uit de aanvullende geohydrologische berekeningen blijkt dat bij toepassing van een meer realistische ondergrens de geohydrologische effecten significant groter zijn dan in de Projectnota/ MER is aangegeven. Rijkswaterstaat stelt echter in een begeleidend schrijven bij de aanvulling dat er in het Wilhelminakanaal ondanks het deels afgraven van de kanaalbodem een slechtdoorlatende laag aanwezig zal blijven. De Commissie twijfelt hieraan. Zij acht de kans reëel dat als gevolg van de kanaalverruiming de slechtdoorlatende laag toch geheel doorgraven wordt. Alleen op basis van aanvullend kanaalbodemonderzoek kan naar haar mening informatie beschikbaar komen over de werkelijke omvang van de hydrologische effecten van een eventuele verruiming en/ of verdieping van Wilhelminakanaal. De Commissie heeft aangegeven dat dit onderzoek bij voorkeur voorafgaand aan de Standpuntbepaling door de Minister zou moeten worden verricht.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. K.G. Bezuyen

dr. F.R.Bruinsma (toetsingsfase)

dr. K.J. Canters

ir. W. van Duijvenbooden

ir. P. van Eck (richtlijnenfase)

dr.ir. J.J.T.M. Geerards (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: drs. P.A. Kee

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20000507	Nederlands Genootschap van Inspre- kers	Diemen	20000607
2.	20000522	A. Knipscheer	Tilburg	20000607
3.	20000602	Barge Terminal Tilburg B.V.	Tilburg	20000607
4.		P.A. van den Neste	Tilburg	20000607
5.	20000602	Mevr. drs. J.Y. van Tuijl en dhr. H.M.J. Broers	Tilburg	20000607
6.		R. de Koning	Tilburg	20000630
7.	20000606	Stichting Wijkraad Reeshof	Tilburg	20000630
8.	20000621	Stichting MCA	Eindhoven	20000630
9.	20000618	G. Mittenburg	Tilburg	20000630
10.	20000628	Vollenhoven Olie B.V.	Tilburg	20000630
11.	20000626	Bewonersvereniging De 7 Eilanden	Tilburg	20000630
12.	20000626	Overlegplatform Brabantse Kanalen	Tilburg	20000630
13.	20000626	Energie bureau De Knijpkat	Tilburg	200000630
14.	20000626	Koninklijk Erkende Hengelaars Vere- niging (KEHV) De Ruischvoorn	Tilburg	20000630
15.	20000621	Bloementuin St. Franciscus	Tilburg	20000630
16.	20000629	Gedeputeerde Staten van Brabant	Den Bosch	20000630
17.	20000629	Waterschap De Dommel	Boxtel	20000711
18.	20000628	Bedrijven overleg Bort Regio Tilburg	Tilburg	20000711
19.	20000630	Bressers Metaal B.V. – Tilburg	Tilburg	20000711
20.	20000628	Burgemeester en Wethouders van Tilburg	Tilburg	20000711
21.	20000630	Sca Hygiene Products Tilburg B.V.	Tilburg	20000711
22.	20000630	Hoogheemraadschap van West- Brabant	Tilburg	20000711
23.	20000630	Brabantse Milieufederatie	Tilburg	20000711
24.	20000630	Waterschap de Dongestroom	's Gravenmoer	20000711
25.	20000703	Essent Netwerk Brabant	Den Bosch	20000711
26.	20000703	Koninklijke Schuttevaer	Rotterdam	20000711

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
27.	20000703	EVO raad van Binnenvaartverladers	Zoetermeer	20000711
28.	20000703	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	20000711
29.	20000630	Betonmortelfabriek Tilburg, Bemoti BV	Tilburg	20000711
30.	20000728	C.C.M.H. Nieuwlands	Tilburg	20000711
31.	20000627	A.I. Bruggeman	Tilburg	20000712
32.	20000628	Fuji Photo Film B.V.	Tilburg	20000712
33.	20000710	Ministerie van Landbouw, Natuurbe- heer en Visserij, Directie Zuid	Eindhoven	20000712
34.	20000720	Brameco • Zon	Tilburg	20000628
35.	20000714	Burgemeester en Wethouders van Dongen	Dongen	20000808
36.	20000606	Verslag van de hoorzitting gehouden op 6 juni 2000 in Tilburg		20000809

BIJLAGE 5

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat

Directie Noord-Brabant

Aan
Commissie voor de Milieueffectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieueffectrapportage
ingekomen:	1-8 SEP. 2000
nummer:	
doel:	902-90
kopie naar:	K6

Contactpersoon
drs. F.B.A. van Lamoen
Datum
6 september 2000
Ons kenmerk
DNB/2000/8111
Onderwerp
MER Wilhelminakanaal

Doorkiesnummer
(073) 681 76 06
Bijlage(n)
1 (reeds in uw bezit)
Uw kenmerk
-

Verzonden - 7 SEP. 2000

Geacht commissie,

Bij deze ontvangt u een toelichting op het aanvullend onderzoek dat TAUW heeft uitgevoerd voor het MER Wilhelminakanaal. Dit rapport is reeds in uw bezit.

Effecten

In opdracht van Rijkswaterstaat is door TAUW een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de geohydrologische effecten van aanpassing van het Wilhelminakanaal. Door nogmaals het model NAGROM te draaien met zeer lage bodemweerstand is een *worse case* (weerstand 10 dagen) en *worst case* (weerstand 0,1 dagen) berekend. In het rapport zijn de effecten op de stijghoogten in het eerste watervoerend pakket weergegeven.

Zoals verwacht levert een verlaagde bodemweerstand in het model aanzienlijke effecten op in de vorm van vernatting in het gebied ten oosten van sluis III en verdroging in het gebied tussen sluis II en III en ter plaatse van de nieuw te graven insteekhaven.

Bij het beoordelen van de realiteitswaarde van de berekende effecten zijn een aantal overwegingen van belang:

- De effecten zijn met NAGROM berekend voor het eerste watervoerend pakket. Bij de berekening is er van uitgegaan dat de kanaalbodem in direct contact staat met dit pakket. In de praktijk hoeft dat niet het geval te zijn. Op het eerste watervoerend pakket is immers een deklaag aanwezig. De dikte en samenstelling (en daarmee de weerstand) van deze laag varieert echter.

Postadres postbus 90157, 5200 MJ 's-Hertogenbosch
Bezoekadres Zuidwal 58

Telefoon (073) 681 78 17
Telefax (073) 681 76 03
E-mail F.B.A.vLamoen@DNB.RWS.minvenw.nl

Bereikbaar te voet in ca. 15 min. vanaf station ns

DNB/2000/8111

- De kaarten in het rapport van TAUW geven een beeld van de situatie in het studiegebied waarin de deklaag volledig ontbreekt. In de omgeving van het kanaal is echter een deklaag aanwezig. De berekende stijghoogten in het eerste watervoerend pakket worden hierdoor sterk genivelleerd. De mate van nivellering is afhankelijk van de dikte en samenstelling van de deklaag.
- Uit onderzoek, gebaseerd op feitelijke situaties (onder andere uitgevoerd door IWACO in het kader van de verbreding van de Zuid-Willemsvaart), is gebleken dat de infiltratieweerstand van een kanaalbodem een factor 10 groter is dan de drainageweerstand. Bij de berekeningen voor het Wilhelminakanaal is hiermee geen rekening gehouden. Dit betekent dat de berekende vernatting minimaal een factor 10 kleiner zal zijn dan de berekende verdroging.
- Een groot deel van de resterende theoretische vernatting wordt in de praktijk via de bodem of via bestaande drainagesystemen afgevoerd en zal geen problemen opleveren.

Op basis van de uitgevoerde berekeningen en de bovenstaande overwegingen wordt geconcludeerd dat er mogelijk een risico is voor sterke verdroging rond het gebied van de nieuw te graven insteekhaven en het gebied waar het kanaalpeil wordt aangepast (tussen sluis II en III). Vernatting van het gedeelte ten oosten van sluis III zal naar verwachting geen reële problemen opleveren. Zekerheid over de effecten is echter alleen te krijgen door het uitvoeren van metingen in het veld (te combineren met het grondmechanisch onderzoek ten behoeve van de te plaatsen constructies). Deze vinden, na keuze voor een van de alternatieven, in een volgende fase plaats.

Mitigerende maatregelen

Effecten op grondwater ontstaan door veranderingen in peilverschillen (verlagen kanaalpeil) of veranderingen in bodemweerstand (vergraven kanaalbodem). Om verdroging van de omgeving ten gevolge van de aanpassing van het kanaal tegen te gaan zijn drie pakketten maatregelen beschikbaar:

- bekleden van de bodem van de insteekhaven met een slecht doorlatende kleilaag;
- bekleden van de kanaalbodem met een slecht doorlatende kleilaag;
- vervangen van zowel sluis 2 als 3 in plaats van aanleg van één gecombineerde sluis 2/3;

Het bekleden van de kanaalbodem verhoogt de bodemweerstand. Drainage verloopt daardoor minder snel, zodat er minder water aan de omgeving wordt onttrokken.

Het vervangen van zowel sluis II als III door een nieuwe klasse IV sluis betekent dat het huidige kanaalpeil gehandhaafd blijft, zodat er geen veranderingen ontstaan in stijghoogteverschil tussen het kanaal en de omgeving.

Afhankelijk van de geschatte omvang van de effecten kan worden gekozen voor één of meer maatregelen. De kosten van de maatregelen staan in de onderstaande tabel weergegeven. In het ergste geval zullen in een alternatief alle drie de maatregelen moeten worden uitgevoerd, maar mogelijk kan worden volstaan met minder. Opgemerkt wordt dat, ook bij handhaving van beide sluizen, een verminderde bodemweerstand verdroging van de omgeving tot gevolg kan hebben. Een uiteindelijke beslissing over de toepassing kan pas worden genomen als, na keuze voor een

DNI/2000/8111

alternatief, aanvullend bodemonderzoek is uitgevoerd naar de dikte en samenstelling van de deklaag en de kanaalbodem. Tot die tijd kunnen de onderstaande bedragen als projectrisico worden beschouwd.

Tabel 1: Extra kosten mitigerende maatregelen hydrologische effecten (in mln gulden).

alternatief	bodembekleding (insteekhaven*)	bodembekleding kanaal tussen sluis II en III	meerkosten vervangen sluis II en III ten opzichte van nieuwe sluis III
Nulplus	5,5	-	-
BVA	7,0	-	-
A	5,2	12,5	26,3
B en MMA	5,0	12,5	26,3

* de insteekhaven in alternatief A is langer dan die in B en MMA

Hoogachtend,

de hoofdingenieur-directeur,
namens deze,
het hoofd van de Afdeling Planvorming,

H.P. de Boer